Suomen Varustamot
Rederierna i Finland
Finnish Shipowners' Association

LAUSUNTO 20.6.2021

Lausunto hallituksen esitykseksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 luvun väliaikaisesta muuttamisesta HE 105/2021

Suomen Varustamot ry pitää hyvänä, että tiettyjä valmistelun aiemmassa vaiheessa esitettyjä korjausehdotuksia on huomioitu esityksessä. Aiemmasta ehdotuksesta on muutettu lain voimassaoloaika, ikärajavaatimukset ja samoin logistiikka- ja kuljetushenkilöstö on vapautettu testeistä.

Lausunnonantaja joutuu kuitenkin toteamaan, että esityksessä esitetyt pykälät ja perustelut eivät vieläkään ole suhteellisuus- ja välttämättömyysperiaatteen mukaisia eikä esityksessä huomioida taudin ilmaantuvuuden muutoksia ja eri maiden riskitasoa. Esitys ei huomio EU komission ja EU neuvoston linjauksia.

Suhteellisuus ja välttämättömyys

Matkailun avaamisen estäminen ja liikenteenharjoittajien liiketoiminnan estäminen eivät ole tässä epidemiatilanteessa ja rokotusten edettyä suhteellisuusperiaatteen mukaisia tai välttämättömiä toimia. Muuta Eurooppaa tiukemmat säännöt luovat tilanteen, jossa suomalaisten lähimatkustaminen (EU määrittelemiin turvallisiin maihin) estetään tällä lainsäädännöllä, mikä johtaa kestämättömiin talousvaikutuksiin laivayhtiöille. Viime kesä oli volyymeiltaan 50% normaalista ja lakiesityksen mukaisilla toimilla tästä kesästä tulee vielä huonompi. Tämä johtaa todennäköisesti irtisanomisiin, laivojen myynteihin ja jopa toiminnan lopettamiseen.

Esitys ei noudata hallituksen omaa hybridistrategiaa, joka perustuu rajoituksiin, joilla suojellaan riskiryhmät ja varmistetaan terveydenhuollon kantokyky. Esityksessä ei huomioida sitä, että riskiryhmät ovat saaneet THL:n arvioin mukaan täyden rokotussarjan jo kesäkuun lopussa ja muu rokotettava väestö on saanut ensimmäisen rokotusannoksen heinäkuun loppuun mennessä. Esityksessä ei myöskään huomioida muiden maiden rokotustahdin vaikutusta pandemiaan. Lausunnonantaja katsoo, että esitys ei ole perusoikeuksien mukainen eikä siinä esitetyt toimet ole oikeasuhtaisia ja välttämättömiä. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että tartuntojen torjunnan on oltava rajat ylittävässä liikenteessä sitä tehokkaampaa mitä suurempi ero epidemiologisessa tilanteessa on rajan eri puolilla. Tämä ei toteudu käytännössä lakiesityksessä.

Suomen Varustamot
Rederierna i Finland
Finnish Shipowners' Association

LAUSUNTO 20.6.2021

EU:n yhteinen linja

Esitys ei noudata EU:n yhteistä linjaa eikä EU komission suosituksia. EU linjausten, kuten liikennevalo-mallin noudattamisen, on oltava lähtökohtana Suomessakin. EU Neuvosto päivitti suositusta vapaan liikkuvuuden rajoittamisesta 10.6.2021. EU linjaa täysin vapaan liikkuvuuden maiksi ns. vihreät maat. Vihreitä maita ovat maat, joissa ilmaantuvuus on alle 50/100 000/14vrk positiivisten testitulosten ollessa alle 4% tai 75/100 000/14vrk positiivisten testitulosten ollessa alle 1%. Vihreät maat luokitellaan turvallisiksi eikä niiden osalta tulisi olla mitään rajoitteita tai terveysturvallisuustoimenpiteitä. Neuvoston suosituksissa huomioidaan myös mahdollinen epidemiatilanteen nopea heikkeneminen ja

virusmuunnokset erillisillä työkaluilla. Suomi on hyväksynyt neuvoston linjaukset. **Suomella ei ole mitään komission linjauksen mukaisia perusteita poiketa neuvoston suosituksista.** Huomautamme myös, että hallituksen esityksen perusteluissa EU:n yhteiset kriteerit olivat vanhentuneet. (liitteessä 1 on kuvattu EU Neuvoston 10.6.2021 antaman suosituksen mukainen kriteeristö vapaan liikkuvuuden rajoittamisesta)

Komissio muistutti kirjeessään 16.2.2021 jäsenvaltioita siitä, että kaikkien rajoitustoimien tulee olla syrjimättömiä ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Toimien tulisi olla EU:n tasolla yhteensovitettuja, minkä vuoksi komissio kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan tarkasti neuvoston antamia suosituksia.

EU:n digitaalista covid-todistusta koskevan asetusehdotuksen 11 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulisi pidättäytyä todistusten haltijoihin kohdistuvista lisärajoituksista, kuten testeistä. Asetus kuitenkin mahdollistaa myös muista toimenpiteistä säätämisen, mikäli nämä muut toimenpiteet ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia kansanterveyden suojelemiseksi. Hallituksen esityksen mukaiset toimenpiteet eivät ole oikeasuhtaisia tämänhetkisessä epidemiatilanteessa ja tilanteessa, jossa vanhukset ja riskiryhmät on rokotettu kahdesti, aikuisväestön rokotukset ovat edenneet hyvin eikä tehohoidon kantokyky ole vaarassa.

Myös epidemiatilanne mm. Virossa, Saksassa ja Ruotsissa on parantunut huomattavasti eikä ero Suomen tilanteeseen ole merkittävä. Erityisesti pidämme vaatimusta toisesta testistä 3-5 päivää maahan saapumisen jälkeen perusteettomana ja EU-linjausten vastaisena.

Esitetyt maahantulomenettelyt

Lausunnonantaja katsoo, että esityksessä ehdotetut terveysturvallisuustoimenpiteet ovat liian voimakkaat suhteessa riskiin sekä liian monitahoiset ja sekavat.

Esityksessä ei huomioida EU:n linjauksia eikä THL:n suositusta siitä, että matkustajille, jotka tulevat EU:n liikennevalomallin mukaisesti vihreistä maista ei kohdisteta terveysturvallisuustoimenpiteitä. Pidämme tätä täysin kohtuuttomana.

Suomen Varustamot
Rederierna i Finland
Finnish Shipowners' Association

LAUSUNTO 20.6.2021

Lausunnonantaja on jo kuukausien ajan vapaaehtoisesti vaatinut ennakkotestiä kaikilta Suomeen tulevilta matkustajilta. **Lausunnonantaja katsoo, että ennakkotestin tulee jatkossakin olla riittävä maahantulotodistus rokotustodistuksen vaihtoehtona.** Lausunnonantaja katsoo, että niin kutsutun 2. testin vaatiminen ei ole perusteltua, kun rokotuskattavuus Suomessa ja lähialueilla on korkea. 2. testin vaatiminen rasittaa terveyshuoltojärjestelmää ja vaikeuttaa matkustamista Suomeen. Mikäli 2. testiin olisi mentävä rangaistuksen uhalla, tulisi viranomaisten myös järjestää ilmaisia testimahdollisuuksia kattavasti koko maahan kaikkina viikonpäivinä.

EU digitaalinen covid-todistus ollaan ottamassa käyttöön kesän aikana. Covid-todistuksen on tarkoitus selkeyttää ja vapauttaa matkustamista EU:n sisällä. Nyt esitetty 2. testi ei noudata tätä tarkoitusta.

THL:n voimassa olevan ohjeen mukaisesti yhteen kertaan rokotetut eivät tarvitse maahan tullessa negatiivista testitulosta tai testiä maahan tullessa, ainoastaan 72h jälkeen otettavan testin. Lakiesityksessä kerran rokotettu tarvitsisi maahan tullessa negatiivisen testitodistuksen tai hänen olisi mentävä testiin maahan saapuessa esim satamassa sekä lisäksi vielä toiseen testiin 3-5 vrk kuluttua. Tämä vaikeuttasi tämän hetkistä matkustusmallia kerran rokotettujen osalta eikä ole linjassa voimassa olevan THL:n ohjeistuksen (10.6.2021) kanssa. Tämä malli vaikuttaisi myös negatiivisesti terveysturvallisuuteen aiheuttamalla turhia ruuhkia maahantulopisteissä.

Matkakohteen riskiarvio

Esityksen suurimpia ongelmia on se, että esityksessä ei tehdä mitään riskiarviointia matkakohteen, matkan keston ja matkan tyypin osalta. Esitys on jokseenkin kategorisesti matkustamisen kieltävä esitys.

Esitämme, että Suomi ottaa käyttöön 75/100 000/14vrk täysin vapaalle matkustamiselle ilman mitään testivaatimuksia ja terveysturvallisuustoimenpiteet kohdistetaan vain korkean riskin maasta tuloon (punaiset ja tummanpunaiset maat EU-luokituksessa). **Näkemyksemme mukaan lakiesityksen mukainen malli, jossa ei ole vapaata liikkuvuutta ilman terveystarkastusta ja testejä maista, jotka eivät ole korkean riskin maita, vaikeuttaa tilannetta nykyisestä eikä ole mitenkään hyväksyttävissä**.

Esityksessä on nyt esitetty, että Suomeen saapuva henkilö, jolla ei ole ennakkotestiä, menee maahantulotestiin heti rajanylityspaikalla ja mikäli rajanylityspaikalla ei ole järjestetty testiä, on testiin mentävä 24 tunnin kuluessa. Lausunnonantaja katsoo, että mikäli Suomeen saa tulla tietyiltä rajoilta ilman testiä 24 tunniksi on myös sallittava se, että suomalainen, joka on ulkomailla 24 tuntia ei joudu minkään testivaatimusten kohteeksi millään rajanylityspaikalla. Lisäksi lausunnonantaja katsoo, että on epätasa-arvoista, että joltain rajanylityspaikalta pääsee maahan ilman testiä ja toiselta rajanylityspaikalta ei.

Suomen Varustamot
Rederierna i Finland
Finnish Shipowners' Association

LAUSUNTO 20.6.2021

Lopuksi

Esitys ei ole linjassa THL:n 10.6.2021 antamien ohjeiden mukainen vaan esityksessä pyritään rajoittavampiin maahantulon sääntöihin. Tämä on kummallista ja perusteetonta, etenkin kun tautitilanne koko ajan paranee Suomessa, lähialueilla ja EU:ssa. THL on asiantuntija, jonka ohjeisiin ja asiantuntemukseen pandemian hoidossa on Suomessa tähän asti luotettu. Esityksessä ei anneta mitään perusteluita sille, miksi THL:n tieteelliseen tutkimukseen perustuvat ohjeet esityksessä sivuutetaan.

Lausunnonantaja haluaa vielä muistuttaa kaikista niistä terveystoimista joihin suomalaiset matkustajavarustamot ovat viranomaisten pyynnöstä ja suosituksesta ryhtyneet. Varustamot ovat tehneet huomattavan määrän toimia, jotka ovat mahdollistaneet terveysturvallisen matkustamisen. Matkustajalaivoilta ei ole tullut yhtään tautiketjua. Lausunnonantaja katsoo, että matkailun rajoittamisen jatkaminen ei ole perusteltua.

Helsingissä 20.6.2021
Suomen Varustamot

Tiina Tuurnala
Toimitusjohtaja
Tiina.tuurnala@shipownwers.fi
040-5476762

Maija Mattila
OTM, työmarkkinalakimies
maija.mattila@shipowners.fi
0400-560 594

Liite 1: EU:n 10.6.2021 antama Neuvoston suosituksen mukainen kriteeristö vapliikkuvuuden rajoittamisesta, ns. liikenneval

Suomen Varustamot
Rederierna i Finland
Finnish Shipowners' Association

LAUSUNTO 20.6.2021

Liite 1: EU:n 10.6.2021 antama Neuvoston suosituksen mukainen kriteeristö vapaan liikkuvuuden rajoittamisesta, ns. liikennevalomalli

- **vihreä:** jos ilmoitettujen tapausten määrä 14 vuorokauden aikana on alle 50 ja positiivisten testitulosten osuus alle 4%; tai jos ilmoitettujen tapausten määrä 14 vuorokauden aikana on alle 75 ja positiivisten testitulosten osuus alle 1%
- **oranssi:** jos ilmoitettujen tapausten määrä 14 vuorokauden aikana on alle 50 ja positiivisten testitulosten osuus 4% tai enemmän; jos ilmoitettujen tapausten määrä 14 vuorokauden aikana on 50–75 ja positiivisten testitulosten osuus 1% tai enemmän; tai jos ilmoitettujen tapausten määrä 14 vuorokauden aikana on 75–200 ja positiivisten testitulosten osuus alle 4%
- **punainen:** jos ilmoitettujen tapausten määrä 14 vuorokauden aikana on 75–200 ja positiivisten testitulosten osuus 4% tai enemmän; tai jos ilmoitettujen tapausten määrä 14 vuorokauden aikana on 200–500
- **tummanpunainen:** raja-arvo tähän väriin luokittelemiseksi on edelleen yli 500 ilmoitettua tapausta

Infograafi suositelluista toimenpiteistä eli väreissä. Vihreistä maista saavuttaessa ei tulisi olla mitään terveystoimenpiteitä. (Lähde: Euroopan unionin Neuvosto)

